

Пономаренко М. В. Особливості колористичного рішення в пленерних портретах (на прикладі творів С. М. Прохорова) / М. В. Прохорова // Збереження і розвиток традицій пленеру: художня освіта і арт-туризм: тези доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції (1-3 лют. 2019 р., м. Одеса) / коорд. проекту Д. О. Величко; упорядн. А. І. Носенко; відп. секр. Д. О. Величко, А. І. Носенко; ДЗ «Південноукр. Нац. пед. ун-т ім. К.Д. Ушинського». – Одеса: Астропринт, 2019. – С. 97 – 98.

Ключові слова: портретний жанр, пленерний живопис, колорит, твори С. М. Прохорова

Анотація: проаналізовано особливості колористичного рішення в пленерних портретах (на прикладі творів С. М. Прохорова).

Пономаренко Марина Валентинівна, кандидат мистецтвознавства, викладач кафедри образотворчого мистецтва Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», член Національної спілки художників України, м. Одеса, Україна

Особливості колористичного рішення в пленерних портретах (на прикладі творів С. М. Прохорова)

Ключові слова: портретний жанр, пленерний живопис, колорит, твори С. М. Прохорова

Основи художньої системи станкового портрету Харкова формувалися на межі XIX–XX ст. за сприяння заснованих на той час мистецьких освітніх закладів міста. С. М. Прохоров – найяскравіший послідовник репінського спрямування, викладач Харківського художнього училища, яке надалі отримало статус інституту, був одним з фундаторів реалістичного напрямку в станковому портреті. Впроваджуючи реалістичні принципи живопису, водночас він звертався до автентичного українського мистецтва, вдаючись до стилізації, та надавав великого значення живопису на пленері. Пленерні портрети, створені майстром, складають багатий матеріал для вивчення та мистецтвознавчого аналізу.

Цікавими знахідками в області портретного жанру є твори художника – «Українка» (1929) та «Косар» (1930-ті). В портреті «Українка» палітра представлена багатими кольоровими нюансами. Соковитий свіжий колорит пленеру посилений сонячними поблисками на квітчастій хустці, білому рукаві вишиванки та синій смузі фартуха. Рум'яне обличчя молодої жінки зображене з використанням блакитних, зеленуватих, помаранчевих, оливкових, бузкових та бірюзових відтінків. Постаць оповита легким маревом тіней, але силует зображений з чітким абрисом, без традиційного для пленерного живопису розчинення у повітряному оточенні. Перевага надається моделюванню об'ємної форми з дотриманням її конструкції. В «Косарі» використаний той же метод відтворення чіткого силуету, колористичне рішення портрету орієнтоване на академічну систему живопису з акцентуванням цільних великих плям локальних кольорів. Багатство блакитних, рожевих та жовтих відтінків розкривається в білому кольорі вишиванки косаря.

Для пленерної творчості митця періоду 1920–1930-х рр. характерні м'які переливи світлотіні, котрі нагадують про темперні «плавні» та досвід С. М. Прохорова в царині іконопису. Тонкі колористичні модуляції палітри зі збереженням локальних кольорів, активними й контрастними силуетами зображених фігур стають типовими не лише для творчості С. М. Прохорова, але й для представників школи харківського портретного живопису означеного періоду та наступних поколінь.